

Problem normativnosti i inkluzivnosti kulturnoga krajolika

Laura Šakaja

Geografski odsjek PMF-a

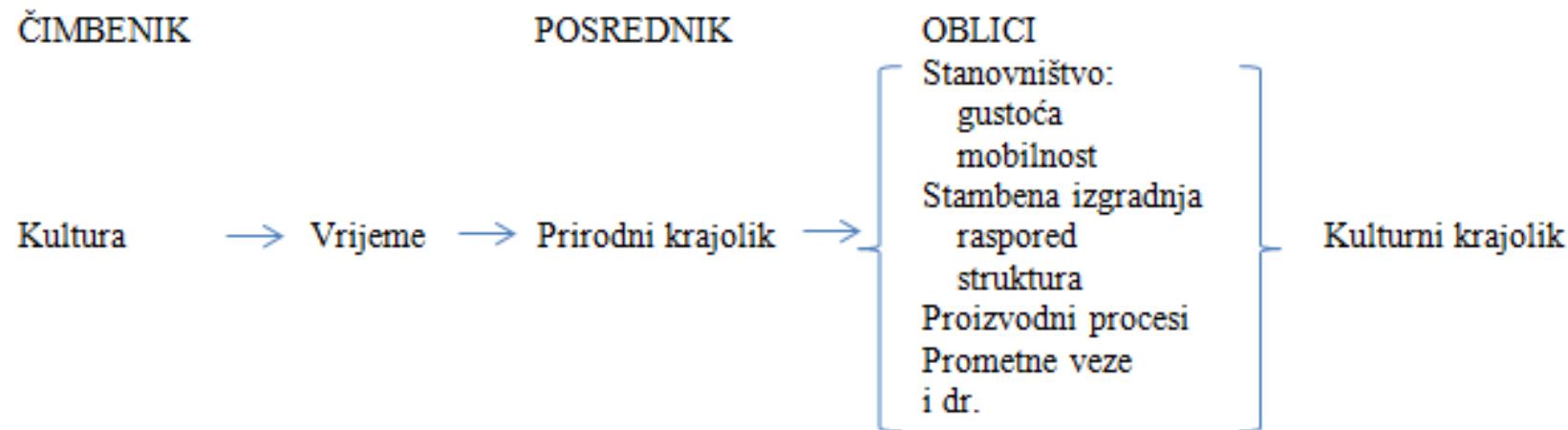
Sveučilište u Zagrebu

Kulturni krajolik kao objekt tradicionalne kulturne geografije

Kulturni krajolik jest

- ▶ specifičan geografski spoj činjenica (C. Sauer)
- ▶ tipičan spoj konkretnih geografskih crta s regijom (M. Mikesell)

Pogled na kulturni krajolik tradicionalne kulturne geografije

Nova kulturna geografija

Vrijeme globalizacije nosi nužnu promjenu fokusa

- s homogenosti na heterogenost areala
- s povlačenja prostornih granica na multikulturalnost prostora

Metafore krajolika

- ▶ Donald Meining, 1979 - «palimpsest»
- ▶ Stephen Daniels i Denis Cosgrove, 1989 - «tekst koji titra na zaslonu računala»

Nova pitanja

Krajolik je tekst, medij preko kojega društvene skupine koje posjeduju moć pretvaraju vlastito viđenje svijeta u normativno.

- ▶ Tko ima moć ispisivanja krajolika?
- ▶ Imaju li sve grupe građana jednak pristup oblikovanju krajolika?
- ▶ Koji su identiteti isključeni iz tih procesa?
- ▶ Može li krajolik biti inkluzivan?

Istraživanje 1: morfološka obilježja grada i pristupačnost osobama u kolicima

Sudionici istraživanja:

8 studenata geografije

8 studenata u električnim
invalidskim kolicima

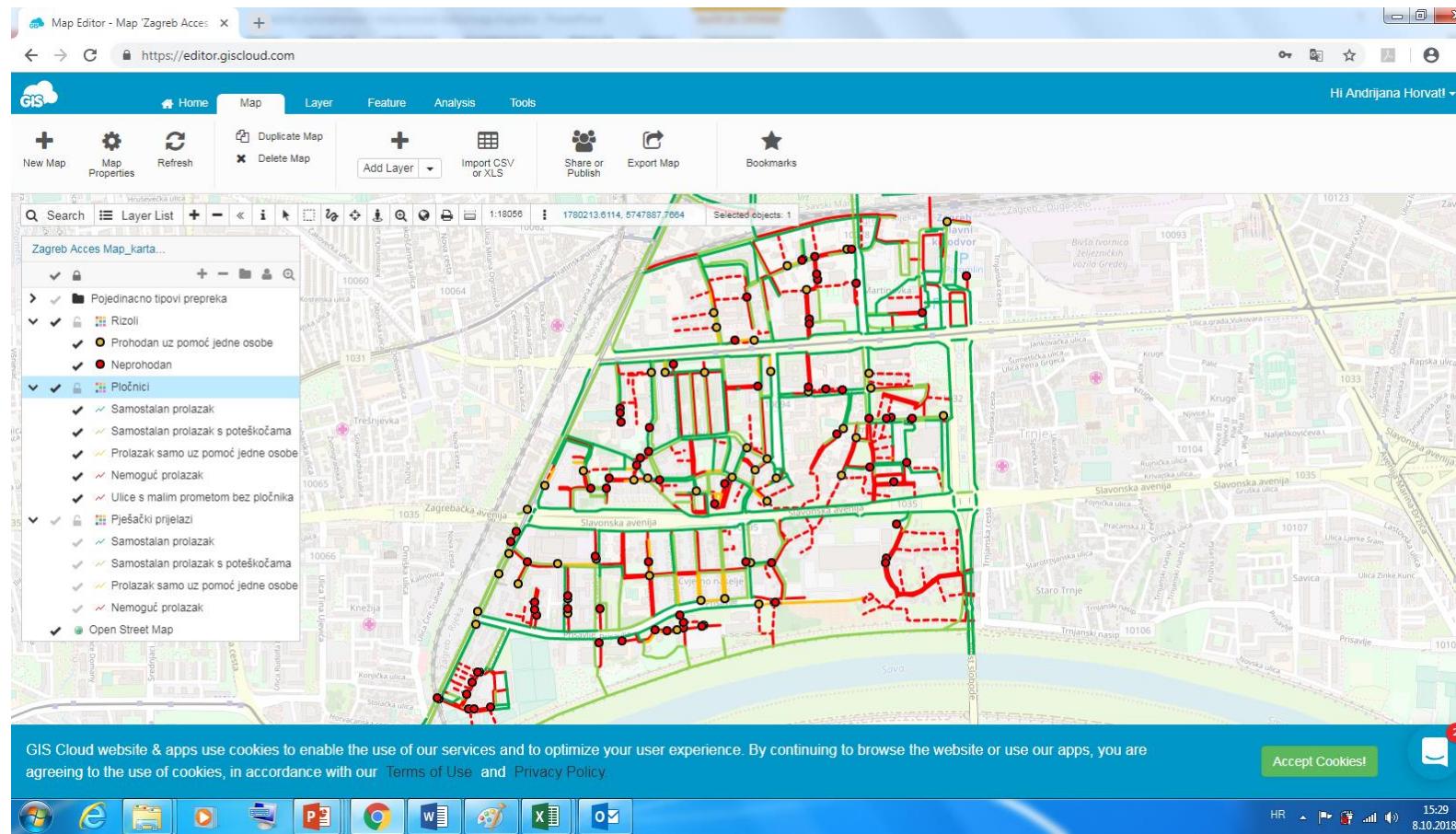
Kartirano područje:

mjesni odbori Gornji grad, August Cesarec, Nova Ves, Mimara, Cvjetni trg, Kralj Petar Svačić, Zrinjevac, August Šenoa, Andrija Medulić, Martinovka, Vrbik, Cvjetnica, Miramare, Cvjetno naselje, Savski kuti, Veslačko naselje

Autori: L. Šakaja, K. Bašić, R. Vuk, Z. Stiperski,
A. Horvat. 2018. - u tisku

Interaktivna karta pristupačnosti Zagreba za osobe u invalidskim kolicima - podaci o pristupačnosti pločnika i pješačkih prijelaza

Podaci o svakoj prepreci

Map Editor - Map 'Zagreb Acces' x +

https://editor.giscloud.com

Hi Andrijana Horvat!

New Map Map Properties Refresh Duplicate Map Import CSV or XLS Add Layer Share or Publish Export Map Bookmarks

Zagreb Acces Map_karta...

Pojedinačno tipovi prepreka

Rizoli

- Prohodan uz pomoć jedne osobe
- Neprohodan

Pločnici

- Samostalan prolazak
- Samostalan prolazak s poteškoćama
- Prolazak samo uz pomoć jedne osobe
- Nemoguć prolazak
- Ulice s malim prometom bez pločnica

Pješački prijelazi

- Samostalan prolazak
- Samostalan prolazak s poteškoćama
- Prolazak samo uz pomoć jedne osobe
- Nemoguć prolazak

Open Street Map

1:9028 1778849.6882, 5747787.4428 Selected objects: 1

ocjena 3
type_prepri zitol
opis
napomena
fotografij mdc_photo_mdc_ae279d_1530963326356_15

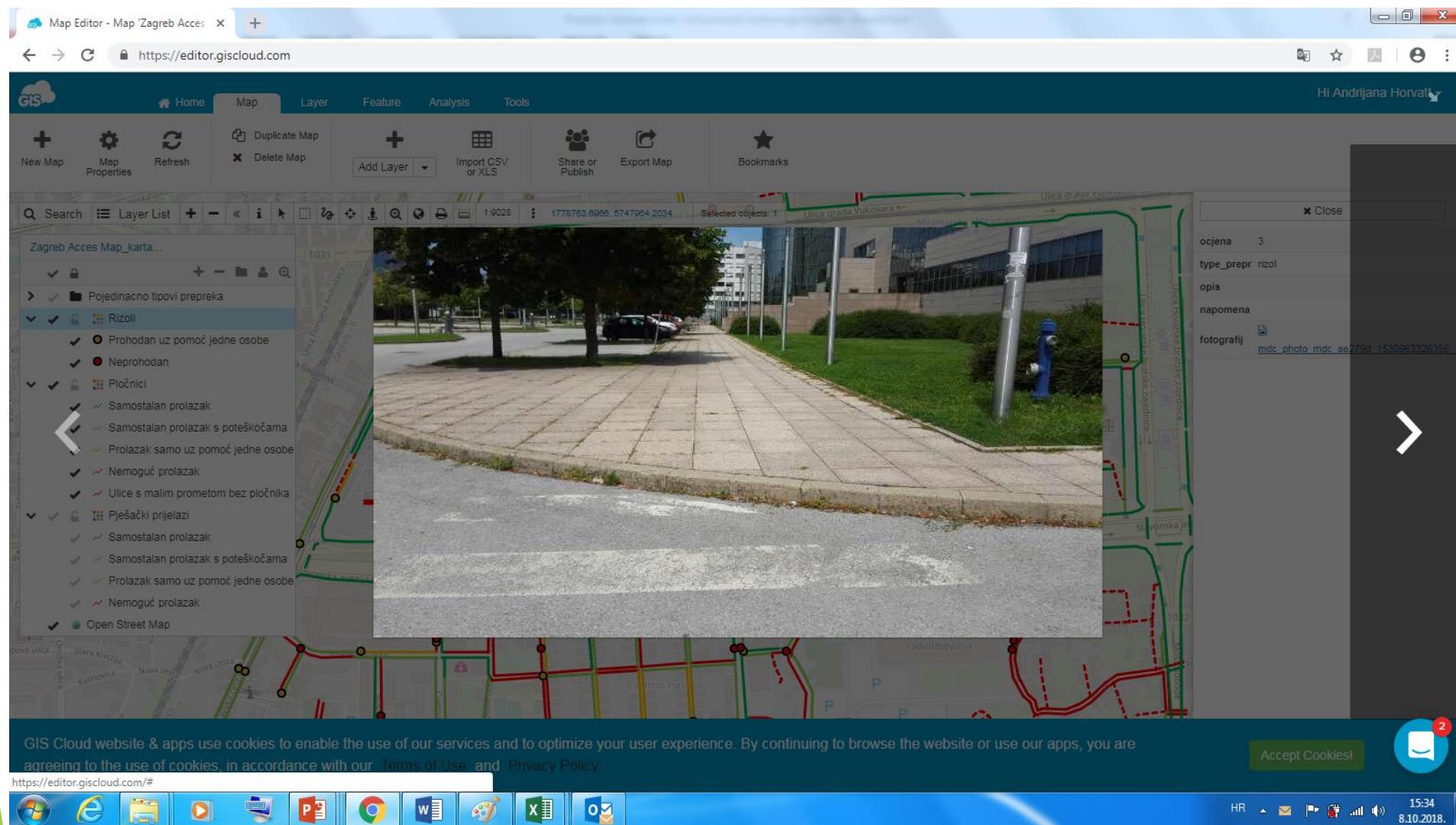
GIS Cloud website & apps use cookies to enable the use of our services and to optimize your user experience. By continuing to browse the website or use our apps, you are agreeing to the use of cookies, in accordance with our [Terms of Use](#) and [Privacy Policy](#).

Accept Cookies! 2

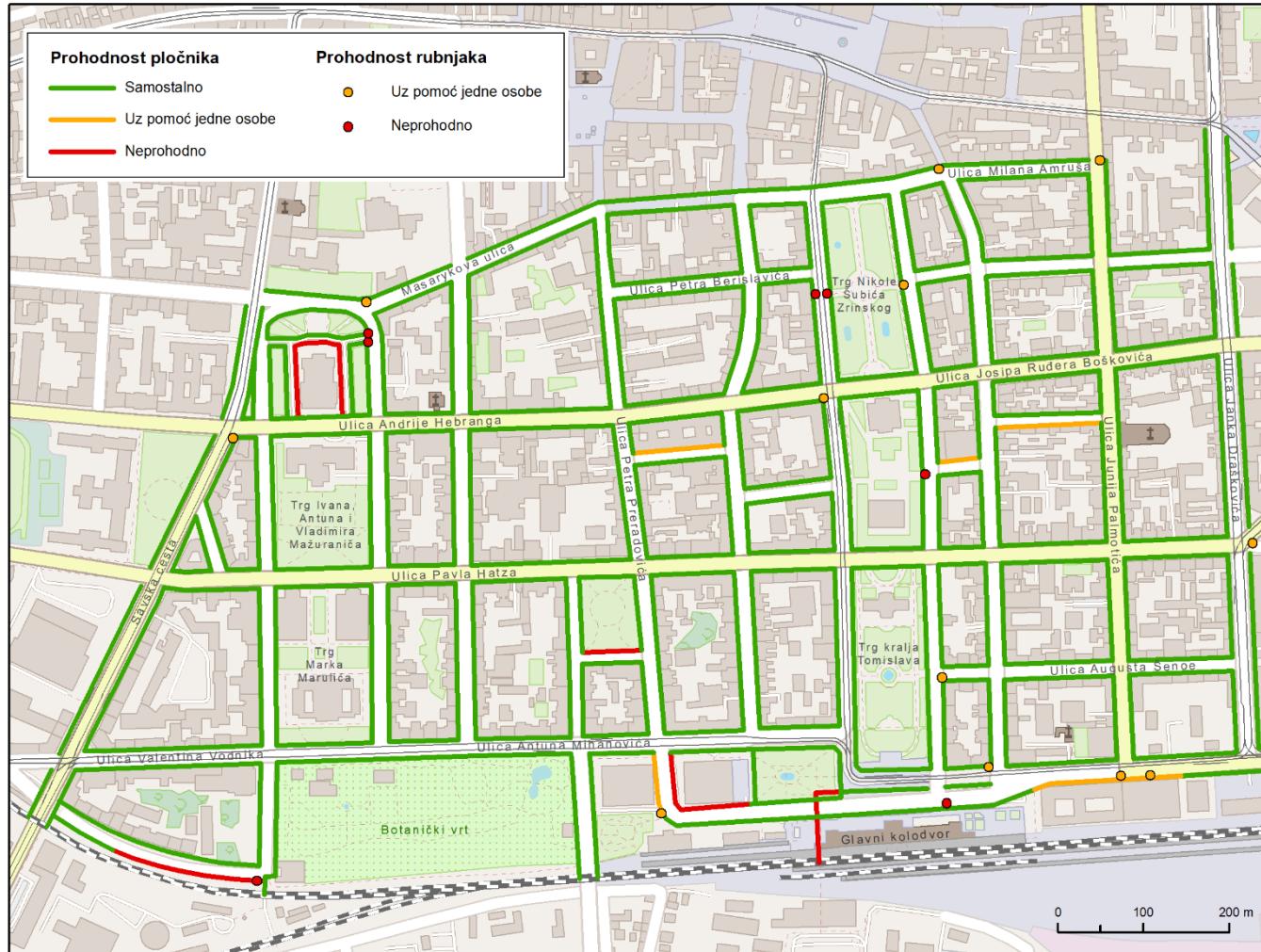
HR 15:34 8.10.2018.

The screenshot displays a map of Zagreb, Croatia, specifically focusing on pedestrian crossings. The map is overlaid with a grid of green and red lines, where green indicates accessible paths and red indicates paths requiring assistance. A callout window provides detailed information about a specific crossing, including its rating (3), type (Rizoli), description, notes, and a photograph. The map also features a legend on the left side categorizing different types of crossings and a toolbar at the top with various map-related functions. A cookie consent banner at the bottom informs users about the use of cookies for service optimization.

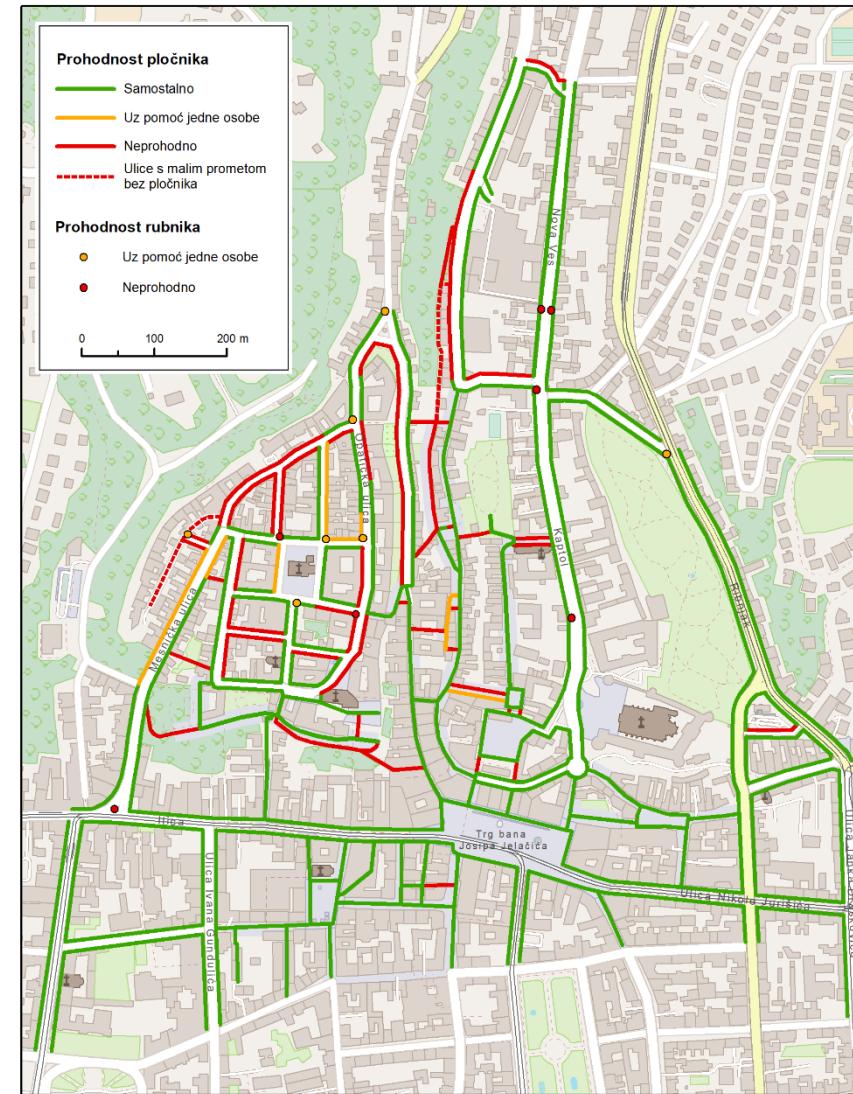
Fotografije prepreka

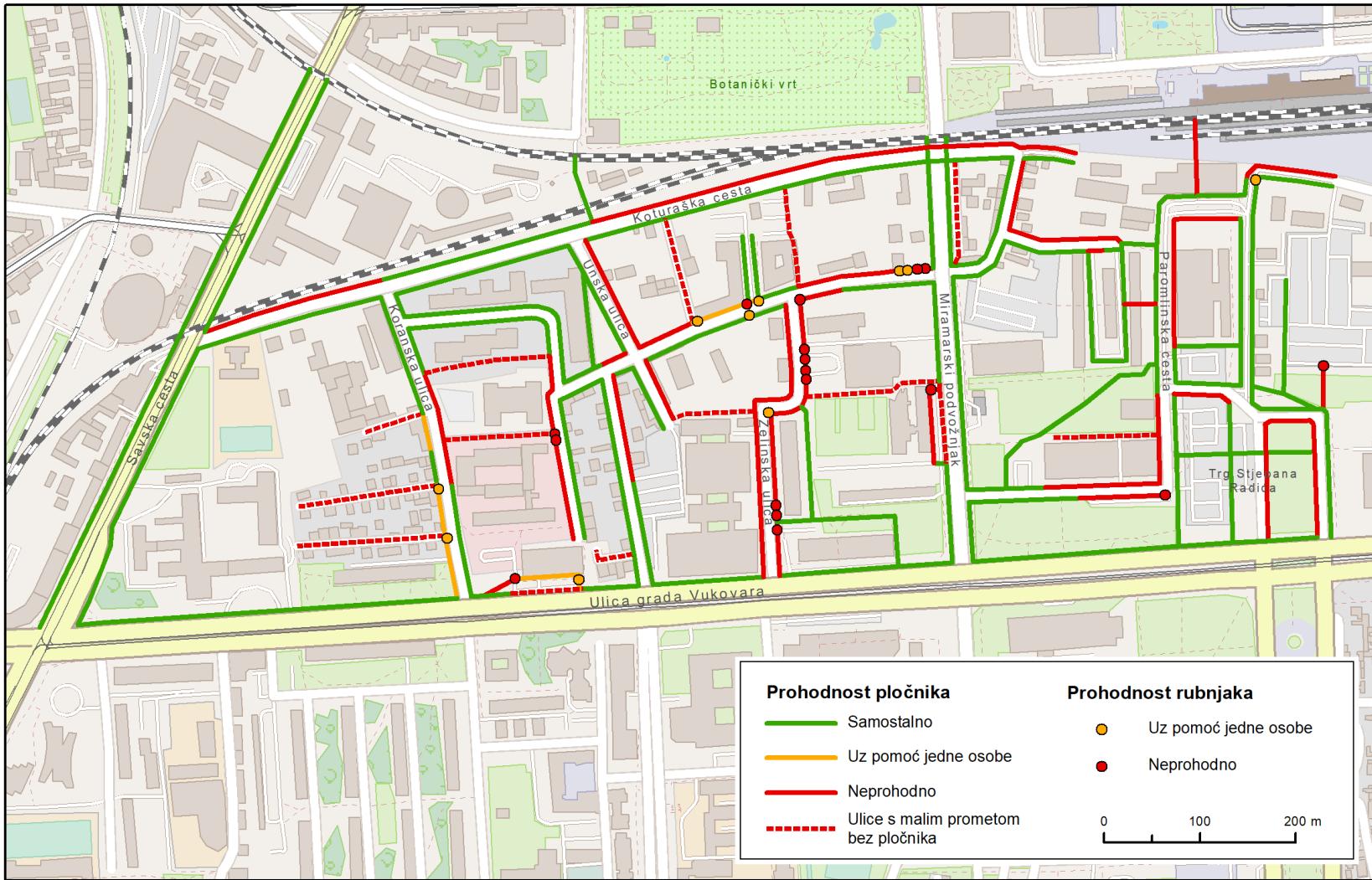
Prohodnost pločnika - Donji grad (MO August Šenoa, Kralj Petar Svačić, Mimara, Cvjetni trg, Zrinjevac, Andrija Medulić)

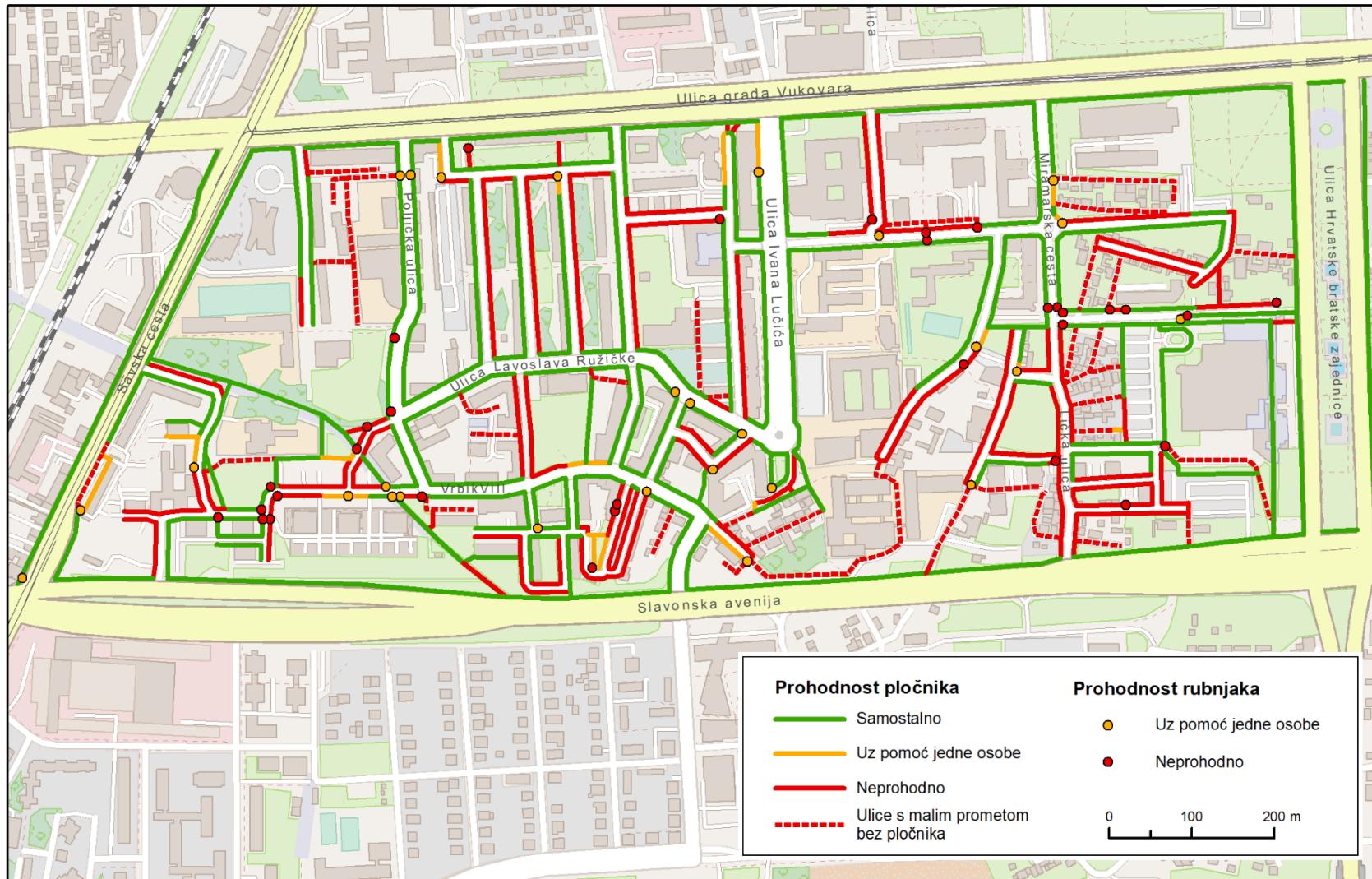
Prohodnost pločnika - Gornji grad (MO Gornji grad, August Cesarec, Nova Ves)

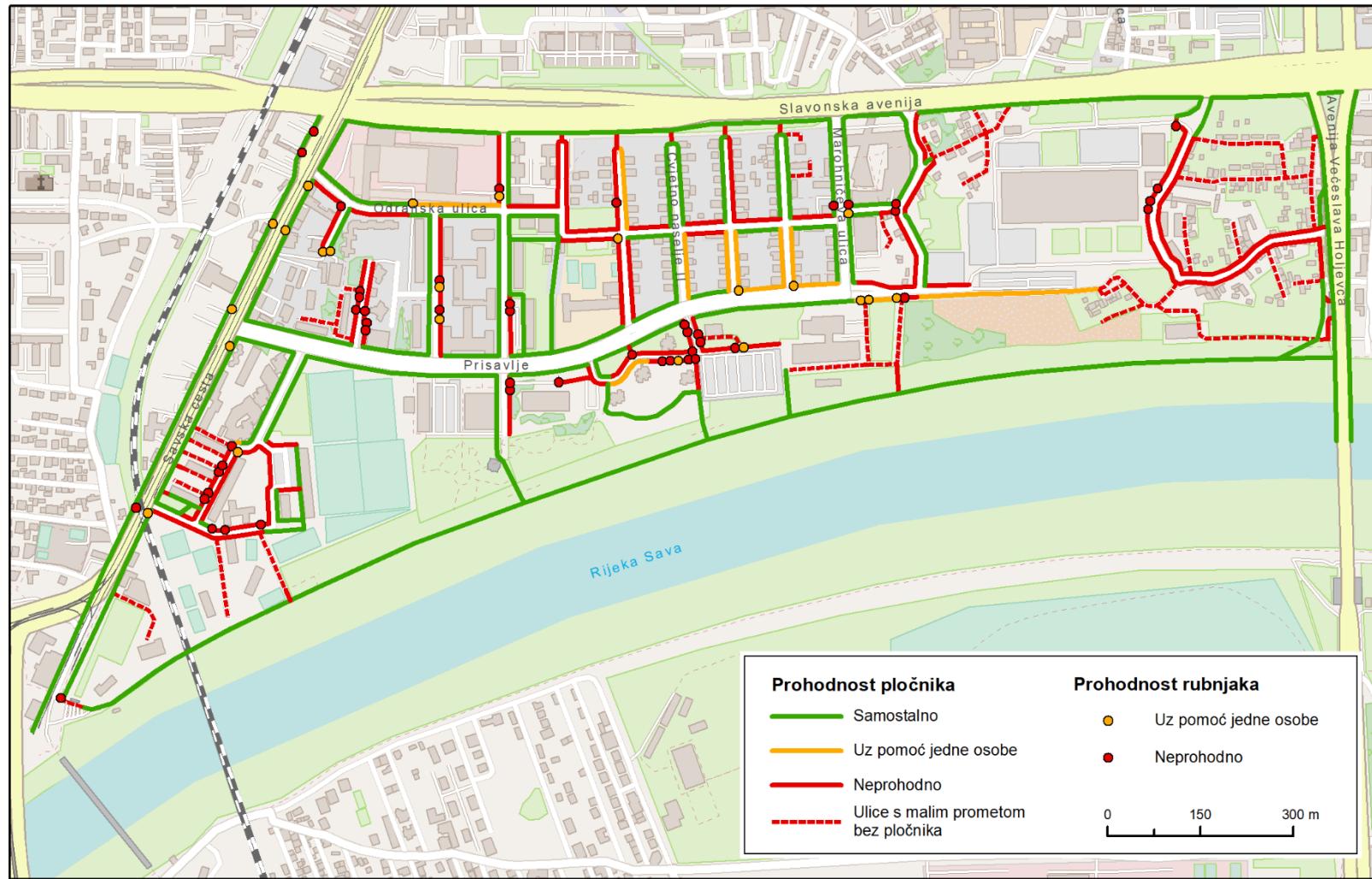
Prohodnost pločnika - MO Martinovka

Prohodnost pločnika - MO Vrbik, Cvjetnica, Miramare

Prohodnost pločnika - MO Cvjetno naselje, Savski kuti, Veslačko naselje

Prohodnost pločnika

Dio grada	Udio neprohodnih pločnika u ukupnoj dužini pločnika (%)	Udio neprohodnih pločnika plus pločnici za svladavanje kojih je potrebna pomoć barem jedne osobe - u ukupnoj dužini pločnika (%)	Ulice s malim prometom bez pločnika (%)
Gornji grad	17	20	2
Donji grad	3	5	0
Martinovka	24	26	10
Vrbik, Cvjetnica, Miramare	26	29	12
Cvjetno naselje, Savski kuti, Veslačko naselje	25	30	14

Prohodnost pločnika - čimbenici

• Dio grada	Udio neprohodnosti pločnika (%) zbog					
	širine pločnika	stuba	rubnika	neravnina i hrapavosti tla	nagiba pločnika	zakrčenosti pločnika
Gornji grad	7	6	1	1	0	7
Donji grda	1	0	2	0	0	1
Martinovka	18	2	5	2	0	2
Vrbik, Cvjetnica, Miramare	19	1	3	0	0	5
Cvjetno naselje, Savski kuti, Veslačko naselje	12	2	7	1	0	8

Prohodnost pješačkih prijelaza

Dio grada	Udio neprohodnih prijelaza u ukupnom broju pješačkih prijelaza (%)	Udio neprohodnih prijelaza i prijelaza za svladavanje kojih je potrebna pomoć barem jedne osobe - u ukupnom broju pješačkih prijelaza (%)
Gornji grad	7	14
Donji grad	3	7
Martinovka	7	14
Vrbik, Cvjetnica, Miramare	12	20
Cvjetno naselje, Savski kuti, Veslačko naselje	19	31

Istraživanje 2. Spomenici kao dio simboličkoga krajolika Zagreba - primjer Dubrave

Polazne teze:

- Kulturni krajolik je istovremeno i izgrađena morfologija (oblik i struktura) mesta i oblik reprezentacije, složen **sustav značenja**.
- Kulturni krajolici imaju i **materijalna obilježja i simboličke identitete**
- Krajolik možemo razmatrati kao simbolički sustav i sustav značenja koji upućuje na vrijednosti, u skladu s kojima je organizirano društvo.

Izvor: L. Šakaja i I. Crljenko, 2017: Periferni gradski tekst. Ulično nazivlje i spomenici zagrebačke Dubrave u semiotičkoj perspektivi, *Etnološka tribina*, 47 (40), str. 236-259.

Dva primjera modifikacije spomenika

a) Pomicanje: spomenik je pomaknut prema manje vidljivom području

Dva primjera modifikacije spomenika

b) Resemiotizacija: spomenik je nadograđen čime je ukinuta jednosmjernost izvornoga diskursa

Simbolička nadogradnja ukinula je jednosmjernost diskursa koju je spomenički kompleks izvorno imao; proširila je taj diskurs drugačijim vrijednosnim kodovima te je tako na simboličkoj razini omogućila beskonfliktno supstojanje različitih identiteta u istom prostoru.

Zaključak

Čitajući kulturni krajolik, možemo mnogo razumjeti o dominantnim diskursima društva, o normama koje ti diskursi nameću. A krajolik nam isto tako omogućuje da dobijemo uvid u stupanj inkluzivnosti društva i u njegovu sposobnost da uskladi interese različitih skupina građana, uključujući građane s različitim vrijednosnim sustavima, odnosno građane s različitim tjelesnim mogućnostima.